

Delavska Pravica

Glasilno krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Kaj nas uči velika tekstilna stavka?

V članku zadnje »Delavske Pravice« je bilo poudarjeno, da ni delavstvo v tekstilni stroki tako organizirano, kakor bi prav za prav moralo biti. Povedano je tudi bilo, kje je glavni vzrok. Kljub temu so se v nekaterih podjetjih osnovala delavske strokovne organizacije, ki so prišle tudi do izraza. Seveda najbolje in najlaže je prišlo delavstvo do besede, kjer je bila samo ena strokovna organizacija.

Kadar so bila pogajanja ali pa razprave za izboljšanje delovnega razmerja, so podjetniki — ne samo enkrat, ampak opetovano — poudarjali, kako težko stališče imajo v konkurenčnem boju s tistimi podjetji, ki izdelujejo istovrstno ali pa podobno blago in v katerih ne izpolnjujejo obstoječe zakonodaje ali pa plačujejo veliko nižje mezd. Poudarjali so, da delajo v takih podjetjih po 12, tudi 14 ur brez 50% poviška in da plačujejo delo do 50% ali pa še več nižje, kakor v njihovih podjetjih. Ta konkurenčni boj je tako oster, da vodi že v zmešnjavo. Edina rešitev bi bila v tem, če bi se ustvarili za vso industrijo čim enotnejši delovni pogoji.

Delavstvo samo je tudi imelo interes na tem, da se take anarhistične razmere odpravijo. Ko je pa slišalo tako govoriti svoje delodajalce, je bilo tem bolj prepričano o potrebi takega boja.

Prva bitka je končana, enotna kolektivna pogodba je tukaj. Najmanj, kar bi moglo delavstvo pričakovati, je to, da bodo k tej pogodbi pristopila vsa podjetja v dravski banovini in da jo bodo lojalno izvajala.

Pa ni niti eno niti drugo. Podjetniki skoraj gotovo niso verovali v možnost take enotne kolektivne pogodbe, zato so mogli kazati v to smer. Isto se namreč dogaja tudi v drugih strokah. Pa tudi tista podjetja, ki so pristala na to pogodbo, je lojalno ne izvajajo. Kako postopa podjetje Glanzmann & Gassner v Trzinu z dvema v vsakem pogledu neoporečnima delavskima voditeljima, je »Del. Pravica« že zadnjič omenila. Nekatera druga podjetja nobejo zopet sprejeti v delo celo delavskih obratnih zaupnikov, dasi niso ničesar takega zakrivil, da bi jih mogli izključiti po določilih zapisnika z dne 23. septembra 1936, točka 5. V tej točki se podjetja zavezujejo, »da brez posebnega razloga ne bodo nikogar izključila od zopetne zaposlitve zgolj zaradi tega, ker je stavkal, odnosno, ker se je v času stavke zadrževal na tovarniških tleh...« Delavstvo ima opravičen občutek, da je bilo izigrano od podjetnikov.

Ali ni to razredni boj? Vse tiste, ki tako vztrajno udrihajo po razrednem boju, bi radi opozorili, kam se naj gredo učiti, če je razredni boj in kdo nosi krivdo na njem.

Delavstvu prav radi očitajo, da premalo veruje podjetnikom, da je preveč črnogledno in slabo. Toda gibanje tekstilnega delavstva za enotno kolektivno pogodbo pa delavstvo drugače uči. Če je gibanje le v enem podjetju, se more podjetnik odeti v lepe besede in ustvariti videz socialno ču-težega in delavstvu dobro hotečega delodajalca. — Saj nekateri so res pošteni in vredni vsega uvaževanja. — Pri tako velikem gibanju, kakor je bilo zadnje, pa se ni mogoče skrivati. Celota mora stopiti na dan. Tudi tukaj je. Zgodovina pa ne bo te celote obsodila.

Kolektivna pogodba ima ta namen, da ustvari čim znosnejše in čim bolj prijateljske razmere v podjetjih. Prva doba po končanem gibanju vsebuje bojazen, da se bodo razmere poslabšale, da bo notranja napetost med delavci in podjetnikom

Delo JSZ med rudarji

Seja strok. odbora rudarjev

Trbovlje, 12. okt. 1936.

V nedeljo, dne 11. t. m. so se zbrali v Trbovljah zastopniki rudarskih skupin JSZ na strokovno posvet. Sejo je vodil predsednik tov. Križnik. Zastopane so bile vse skupine. Centralo je zastopal tov. Rozman.

Tov. Križnik je v svojem poročilu ugotovil, da je rudarsko delavstvo zelo zadovoljno z izidom in delom za novo kolektivno pogodbo. To mezdno gibanje je dokaz, da je mogoče tudi na miren način urediti težka vprašanja, ki tarejo delavstvo. Rudarsko delavstvo se temu primerno tudi oddoljuje, t. j. pristopa zopet v strokovno organizacijo.

Tov. Rozman je podal poročilo o poteku kongresa »Mednarodne zveze krščanskih rudarjev«, ki se je vršil v dneh od 5. do 7. septembra t. l. v Bruslju. Belgijski rudarji so letos stali v velikem mezdnem gibanju, kateri je izzvenel v splošni stavki. Rezultat te borbe je bilo 5% povišanje plač, plačani dopusti po 6 dni na leto, 40 urni delavnik, določitev minimalnih plač in to za kopača 42 frankov (61.32 din), ostali delavci pa po 32 frankov (46.72 din) pri 8 urnem delu. V tem mezdnem boju je krščanska strokovna organizacija nastopila skupno s socialistično strokovno organizacijo. Prav nič se niso bali, da bodo zaradi

tega sodelovanja krščanski strokovničarji kaj izgubili in tudi niso, pač pa so pridobili, kajti njihov nastop je bil povsod tak, da je vzbujal med delavstvom spoštovanje in zaupanje. Štrajk je bil tu, tako so mi rekli, in ako bi ne šli zraven in ne sodelovali, bi imeli vse uspehe socialisti, kar bi jih seveda številčno tudi ojačilo. Po kongresu je tov. Rozman obiskal nekatere naše rudarje-izseljence, ki žive v Belgiji. Izseljence boli, da so v pogledu dajatev, ki jih nudi delavstvu obstoječa socialna zakonodaja, zapostavljeni. To se pravi, da dobe v primeru brezposelnosti, pokojnin itd. manj podpore kot domači delavci. Poleg tega pa jih tare skrb, kaj bo z njimi na stara leta. V tem pogledu so razgovori prinesli več misli, ki jih bo treba na vsak način izvesti, kajti naš rudar-izseljenec je potreben vse opore, da bo mogel svoje pravice izvojevati in uveljaviti. Nato je tov. Rozman še poročal o delu JSZ in s tem v zvezi o položaju, ki vlada v posameznih krajih, tako glede tekstilne industrije in drugo.

Nato je sledil razgovor in poročila o delu in razmerah pri posameznih skupinah. Razveseljiv pojav je to, da skupine rastejo številčno. Seveda imajo tovariši na terenu težko delo, toda v ljubezni do delavstva žrtvujejo vse, ker se dobro zavedajo, da brez žrtvev ni zmage.

Lep delavski shod v Kozarjah

V nedeljo popoldne je imela Jugoslovanska strokovna zveza lep delavski shod v Kozarjah. Prvotno je bil mišljen le delavski sestanek, toda prišli so delavci iz vse okolice Kozarij, tako da je bila dvorana Gasilnega doma nabito polna in še marsikateri je žalibog moral oditi, ker so bila vrata naravnost zabita od udeležencev. Zavladovalo je splošno veselje med udeleženci, ko ni nihče pričakoval, da v tem delu ljubljanske okolice vlada tako veliko zanimanje za Jugoslovansko strokovno zvezo. Med udeleženci je bilo tudi precej kmečkih fantov, ki jih je prav tako privabilo simpatično in odločno delo naše delavske strokovne organizacije. In tako se je mišljeni sestanek pretvoril kar v javni shod, ki je bil velika manifestacija za idejo krščanskega socializma.

Shod je otvoril tov. Nagode, predsednik tamkajšnje skupine opekarstva delavstva. Po pozdravu je podal besedo predsedniku JSZ, Srečku Zumeru iz Ljubljane.

V enournem govoru je tov. Zumer podal sliko sedanjega družabnega reda in pokazal na kapitalizem kot edino zlo sedanjega časa. Med pravico in krivico, med sebičnostjo in ljubeznijo, med belcebubom in Bogom ne more biti kompromisa. Zato smo dolžni ne le kot delavci, ampak predvsem kot krščanski delavci, da se borimo proti krivici, ker se s tem borimo obenem za Kristusovo kraljestvo na zemlji. Ko bo delavec lahko živel kot človek, ko bo lahko brez težave skrbel za svojo bodisi veččlansko družino, ko bo delavec

še večja. Vsi tisti, kateri bi hoteli boljših odnosov med podjetniki in delavci, naj se vprašajo: Kdo nosi krivdo na tem? Delavstvo gotovo ne.

lahko v privatnem, gospodarskem in javnem življenju svobodno odločal o svoji usodi, takrat bomo mi s svojim delom vsaj delno zadovoljni.

Tovariš Zumer je v nadaljnjem govoru jasno očrtal veliko idejno razliko med krščanskim delavskim gibanjem in negativnim marksističnim delavstvom, ki je v kulturnem delu naravnost uničujoče za resno delavsko borbo.

V današnjem času je potrebna v delavskem gibanju predvsem poštenost. Kdor bo pošten v svojem delu, ta bo imel prihodnost. V tem pa je ravno naša velika naloga, da delavsko bodočnost ustvarjamo v požrtvovalnosti, brezprimerni ljubezni in v skrajni odločnosti v borbi za pravico. Za tako delo pa je potrebna velika notranja preodritev, katero moramo mi črpati iz globokih in neizčrpnih virov naše vere.

Nadalje se je govornik dotaknil tudi vprašanja sezonskega delavstva, ki dandanes dela v letu komaj šest mesecev in še ta čas zaposlitve zasluži le za vsakdanjo prehrano, kaj še, da bi si bil prihranil kaj za čas, ko delo počiva. Jugoslovanska strokovna zveza bo napravila za te delavce vse, v kolikor ji bo mogoče, da jim olajša življenje, toda to vprašanje je dandanes že tako važno, da se bo morala z njim pečati ne le banovina, ampak tudi vlada.

Končno se je tov. Zumer v svojem govoru pečal tudi z vprašanjem delovnega človeka sploh, tako delavca, kmeta in obrtnika, in nazorno pokazal potrebo skupne borbe proti kapitalizmu. Prosil je navzoče, naj s simpatijo spremljajo našo delavsko borbo, ki bo prav tako v korist tudi kmetu in obrtniku. Svoj govor je zaključil s pozivom da storijo vse, da trud in napor organiziranega delavstva v Jugoslovanski strokovni zvezi ne bo zastoj, ampak da čimprej zajame najširše sloje

STROKOVNA POROČILA

Iz naših okrožij

Ljubljana

V nedeljo, 11. t. m. dop., se je v prostorih JSZ vršila seja okrožja za Ljubljano in ljubljansko okolico. Tega važnega sestanka so se udeležili zastopniki prav vseh skupin. Na seji je poročal o položaju centrale tov. Srečko Zumer. V svojem poročilu se je dotaknil vseh važnejših dogodkov v zadnjem času. Na poti, kamor so nas pritirale razmere, velja samo vztrajati. Zastopniki posameznih skupin so prav tako podali svoja poročila o življenju in potrebah njihovih skupin. Ob koncu seje se je lahko ugotovilo popolno enotno gledanje na vse delo Jugoslov. strokovne zveze in živo hotenje po doslednem delu na zažrtani poti.

Kranj

V Kranju se je vršil v nedeljo, dne 11. t. m., sestanek organizacijskih funkcionarjev iz kranjskega in škofjeloškega okraja. O važnih delavskih zadevah je poročal tov. Fajfar iz Ljubljane. Predvsem so obravnavali preteklo stavko tekstilnega delavstva. Ugotovili so, da podjetja že danes v veliki meri kršijo določila kolektivne pogodbe. Najbolj boleča posledica meznega boja pa so stotine brezposelnih delavcev, ki jih podjetja še niso sprejela na delo. Glede tega so zbrani zastopniki delavstva sklenili, da takoj ukrepejo vse po-

trebno, da se te zadeve uredi. Tov. Zupan Ciril je poročal o tržiških razmerah, kjer je položaj še slabši. Oblast, ki je storila vse, da se je mezdno gibanje končalo in tovarne izpraznilo, naj sedaj posveti posebno pozornost izpolnjevanju kolektivne pogodbe, da ne bo delavstvo v novem položaju še na slabšem, kot je to bilo pred stavko. Prihodnja seja JSZ za kranjski in škofjeloški okraj bo v začetku meseca novembra v Skofji Loki.

Radomlje

V nedeljo, dne 11. oktobra, je bila okrožna seja zaupnikov kamniškega okraja v Radomljah. Sejo je otvoril tov. Bukovec. Pozdravil je vse navzoče ter zastopnika centrale tov. Tomana. Po izčrpnih poročilih, ki so jih podali posamezni zastopniki skupin, je podal tudi kratko poročilo tov. Toman kot zastopnik centrale. Seja je pokazala, kako potrebni so mesečni okrožni sestanki, ki komaj zadoščajo za informativno delo, katero naj bi se podajalo tovarišem v skupinah, ali obratno skupine — centrali. Sklep seje je bil, da naj organizacije, kjer že obstajajo, gledajo na to, da se ne sprejemajo v delo neorganizirani delavci, ali da se takoj pri vstopu organizirajo. Borba je pravična in poštena, zato tovariši v organizacijo, ker le tu je moč za vse krivice, ki jih moramo danes prenašati od krivičnega družabnega reda.

Apneničariji

Zagorje. V apnenicah TPD je uredilo delavstvo svoje delovne razmere s kolektivno pogodbo. Ni pa še dobro stopila pogodba v veljavo, so že nastale težkoče in ribarije o tolmačenju posameznih členov te pogodbe. Nastal je spor radi nekaterih tovarišev, če spadajo v I. ali II. kategorijo, radi razkladalcev apna, katere je vodstvo porinilo v III. kategorijo. Zadeva s I. kategorijo se je ugodno rešila, dočim razkladalci niso bili deležni poviška. TPD se drži besedila pogodbe. Res je, da razkladalci niso posebej navedeni v II. kategoriji, toda na pogajanjih se je ves čas govorilo, da bodo imeli tisti, ki so imeli pred 1. septembrom 1936 24 Din na dan, 26 Din. Delegacija se je pač zanesla na to in ni vsake besede obrnila od vseh plati. Stališče TPD je naravnost nerazumljivo.

Še večjo težavo dela napovedana redukcija. Med temi je celo obratni zaupnik. Delavstvo se zaveda, da je apnenica sezijski obrat in da je v zimskih mesecih manj dela. Vendar je pa prepričano, da ni redukcija v takem številu potrebna. Saj je veliko del, ki bi se mogla, odnosno bi se prav za prav morala izvršiti v mrtvi seziji; delno bi se mogel udarec redukcije omiliti tudi z izmenjavo. Upamo, da bo TPD v tem pogledu kar najbolj širokogrudna in da bo redukcijo kar najbolj omejila in omilila, zlasti pa da bo vzela v zaščito socialno najbolj potrebne.

Lesni delavci

Duplica. Članstvu sporočamo, da je g. obratovodja naročil, da bo vsakega kaznoval, ki pride z zamuda na delo, in ga odpustil. V interesu vsakega je, da s tem računa. V tem oziru red! Toda hočemo pa tudi red, da se delavci ne bodo zadrževali v podjetju celo po 16 ur, pa brez vsakih

in gremo tako navdušeno nasproti ciljem naše borbe za pravico prav vsakega delovnega človeka.

Za svoj govor je predsednik JSZ žel burno odobravanje in pritrdjevanje njegovim izvajanjem. Ta shod bo brez dvoma rodil velike uspehe v delavski borbi ljubljanske okolice.

Shod je zaključil zopet tov. Nagode s pozivom, naj navzoči razgibljejo vso ljubljansko okolico in privedejo vse v vrste krščanskih socialistov. Zelo zadovoljni in navdušeni so odhajali navzoči s tega prvega javnega shoda naše JSZ v tej okolici.

nadur. Če je res potreba in če so nadure plačane, je v redu. Ker se pa čez ure dela samo iz pohlepa, da še kdo drugi ne bi dobil dela, je pa nesramnost od prizadetih delavcev samih. To so v glavnem oni, ki niso nič doprinesli k borbi za, plačilo nadur. Sedaj pa ti delavci ne znajo ceniti le pridobitve, pa se še trkajo na prsa, da so delavsko zavedni? Dolžnost delavstva je, da, kjer ni prave potrebe in zlasti pa ne 50% plačila nadur, ne dela preko normalnega delovnega časa v delavnici. S tem škodujejo celoti! Tudi v tem oziru red! — Ker ni dovolj suhega hrastovega lesa, se bo v ponedeljek ustavila ena izmena v parketarni. Prizadeti ne bodo odpušteni, to bo le dopust, ker je upanje, da se kmalu spet zaposle. Tako nam je sporočeno. — Na zadnje opomine blagajnika se ne razburjajte! Več zavednosti pokažite in mu olajšajte to delo, ki je že itak naporno. — Na zadnji članek v »Del. Pravici«, ki ga je napisal opazovalec, se naši sodrugi razburjajo. Mi ugotovljamo to, da od nas ni nihče pisal, vendar pa je pisec zapisal veliko resnico, o čemer pa smo mi vse-skozi molčali, saj imajo delavci sami priliko opazovati. — Odbor skupine JSZ.

Gračnica. Po daljšem času še poročilo o naših razmerah. Več let smo imeli v naši tovarni trde boje, ker ni bilo vodilno uradništvo na svojem mestu in ker nas je vedno šikaniralo. Pred nekaj meseci so se pa razmere v pisarni tako uredile, da ž njo prav lahko izhajamo. Kljub temu, da imamo veliko težav, bi mogla organizacija delovati v precejšnjem miru. Toda nekaterim to ni prav. Radi osebne užaljenosti ali pa radi želje po komandi nad delavstvom hočejo razbiti delavsko solidarnost. Krivično obrekujejo odbornike organizacije, hujskajo, da naj člani nikar več ne plačujejo prispevkov, za nameček pa ponujajo neko novo organizacijo.

Tudi obratovodja, ki je izšel iz naših vrst in ki je postal po organizaciji to, kar je, rad sliši tako melodijo in tudi udarja v zbor škodljivcev delavske skupnosti. Predvsem noče priznati delavske strokovne organizacije in delavskih obratnih zaupnikov. Opetovano je bilo dogovorjeno, da se bo redukcija delavstva odnosno skrajšanje delovnega časa vršilo sporazumno z delavsko strokovno organizacijo in delavskimi obratnimi zaupniki. On pa to vrši na svojo lastno pest. Pod izgovorom, da potrebuje take in take kvalificirane delavce, so nekateri zelo zaposleni, drugi pa zelo malo. Marsikak boj je organizacija izvajala v tem podjetju, pa ga tudi proti takemu postopanju bivšega tovariša. V četrtek, dne 8. oktobra,

smo imeli v gostilni Majcen sestanek. Obračunali smo na tem sestanku z različnimi »prijatelji« delavstva in s takimi, ki samo zabavljajo in kritizirajo, delajo pa nič. Osvetlili smo tudi njihov namen. Delavstvo je sklenilo, da ne bo dopustilo, da bi razbijali njegovo skupnost in da bo šlo proti vsakemu takemu škodljivcu brezobzirno v boj. — Zivela delavska solidarnost in disciplina.

Boh. Bistrica. Na članskem sestanku 27. septembra je poročal tovariš Pukšič. Poudarjal je, da moč delavstva obstoji v izobrazbi in v zaupanju do strokovne organizacije, kajti le tu se bodo vzgojili delavski borci, ki bodo znali zavrtniti vsakega, ki bi skušal zanesti zmedo v delavske vrste. V debati je podčrtal posebno to, da v JSZ ni nikakšno torišče za komunizem, čeprav nam hočejo to mnenje na vsak način naprtiti in nam delajo s tem veliko krivico, ki pa se bo, ako nas ne bodo pravočasno razumeli, maščevala nad tistimi, ki jo propagirajo. Tudi pri nas se stalno poudarja, koliko komunistov je v naši skupini. A mi pri sestavi liste za občinske volitve nismo sodelovali. Toda kljub temu so se menda vrinili štirje naši v bodoči odbor. To predstavlja resno nevarnost za naš kot, ako vodstvo ne bo pravočasno slišalo teh sirenskih glasov, ki v najbolj nedolžnih ljudeh vidijo same prevratnike. Mi pa, ki smo v najtesnejših stikih s temi ljudmi, vam povemo tole: Pri nas se tisti, ki prisegajo na komunistični evangelij, radi skrijejo, kadar gre za res, v kaverne ali pa pod druge zastave. Kaj šele preprosti delavec, ki je ves teden garal od zore do mraka, v nedeljo je pa iskal miren kotiček za počitek, da je mogel bodoči teden nadaljevati naporno delo. Ako je pa delavec zašel v gostilno in si privoščil kozarec vina s tovariši, so ga že ožigosali za pijančka, da mu ni nikake sile in da imajo delavci še preveč denarja. V tistih časih torej ni bilo primerno za razlago Marksovih manifestov. Danes pa ni dela, gostilne so prazne, kdor pa dela, zasluži komaj za žgance. Malo jih je, ki v teh težkih časih študirajo Marksovo ideologijo, imamo pa mnogo nezadovoljnih ljudi. Ni čuda, štirideset let in še več gara delavec in za vse trpljenje se mu odmeri pokojnina: beraška palica. Mladina to gleda, vidi, kaj jo čaka, in ni čuda, da je potem pripravljena vsakemu vse verjeti. Kar pa imamo ljudi, ki mrzijo cerkev in duhovščino, jih pa ima na vesti liberalni duh, ki straši že desetletja po Sloveniji, in ni čuda, da je tudi med delavstvom zmešal pojme. Dajte ljudem kruha in socialne pravice! Kdo nas prav za prav izmoghava, kdo znižuje plače, kdo hoče za vsako ceno udušiti vsak glas, ki zahteva pravico? Ali ni to kapitalist, ki hoče za vsako ceno podjarmiti delavca, da bo postal le stroj samo za delo, profit pa da ostane ves samo podjetniku.

Brez urejenih razmer pa je nemogoče zahtevati krepostnega življenja. To je zapisal nekdo, ki mnogo pomeni v krščanskem svetu.

Kovinarji

Javornik. Po sklepu seje odbora skupine kovinarjev na Javorniku z dne 11. okt. se bo v nedeljo, 18. oktobra 1936, ob 11. dopoldne vršil v cerkveni hiši na Kor. Beli za vse članstvo obvezen članski sestanek. Prav posebno pa se vabijo člani, ki so bili v skupino sprejeti tekom zadnjega časa, da se tako pobliže spoznajo. Tudi je važno, da bo v tem pogledu mogoče vsakemu izmed mlajših zavzemati pravilno stališče, ki se čisto rado napačno tolmači. Za sestanek je določen sledeči dnevni red: 1. Naše delavstvo. 2. Odmev »Medstrokovnega akcijskega odbora«. 3. Razno. Nujna potreba nas vodi do tega, da smo čim večkrat skupaj, kot smo bili na zadnjem našem sestanku dne 20. sept., ko nam je tov. Pestotnik iz Kranja orisal ves potek stavke tekstilcev. Za nedeljo pa smo naprosili tov. Rozmana Joška, našega centralnega tajnika, da nam bo on govoril glede na 1. točko dnevnega reda. Na tem sestanku naj bi vsak član kaj povedal o svojih doživetjih v tovarni in med delavci. Tu se da vse temeljito razčistiti. Zato, ako koga kaj teži, z besedo na dan. Ti delaj za organizacijo in organizacija bo delala po vseh svojih močeh za tebe. Vsi na sestanku!

Javornik. Člani skupine! Zakaj niste vsi redni s prispevki?! Ali naj krije vse zaostalo skupina?

Doma in po svetu

DOMAČI DOGODKI

Zadružna zveza je imela 12. t. m. svoj letni občni zbor. Poleg obravnavanja tekočih poslovnih zadev so odposlanci zadrževali živahno razpravljali o novi uredbi o razdolžitvi kmetov. Ugotovili so, da uredba ne predstavlja uresničenja napovedane likvidnosti kreditnih zadrug. Sprejeta je bila resolucija z zahtevo, da vlada izda ukrepe in pripravi sredstva za doseg likvidnosti našega denarnega združništva.

Razvrednotenja dinarja ne bo, tako je izjavil finančni minister Leticia. Jugoslaviji ni treba danes iti za drugimi državami, ker je ona to storila že z uredbo od 15. jan. 1935 in tako prva v Evropi storila to, kar se danes dela drugod. Naš izvoz ne bo trpel, ker vse države obnemem z razvrednotenjem denarja znižujejo v znatni meri carine zlasti na uvoz življenjskih potrebščin. Cene kmetijskih pridelkov so v porastu in se dosedanja velika razlika napram cenam industrijskih proizvodov vse bolj zmanjšuje. »Dolžnost vlade pa je, da ukrene vse potrebno, da se znižajo na čim manjšo mero težkoče, ki bi mogle nastati zaradi spremembe mednarodnega valutnega položaja. Morajo se preprečiti vsi poizkusi, da se spremembe izkoristijo na škodo ljudskih slojev.«

Izvozniki so sklenili zaprositi vlado, da jim pomaga kriti izgube, ki jih bodo utrpeli pri starih terjatvah napram državam, ki so znižale vrednost denarja.

Občinske volitve v vrhaski banovini v nedeljo 11. t. m. so izpadle takole: JRZ 102 občini, JNS 2, Hočera 6, Združena opozicija 28, neopredeljeni 5. — Loški potok: od 715 volivcev JRZ 366, opozicija 182; udeležba 75 odstotkov. — Rogaska Slatina: volivcev 1271, volilo 724 (57%); JRZ 429, opozicija 295.

O programu Hrvatov je govoril v Sarajevu dr. Šutej: »Misel politične svobode in socialne pravičnosti je prodira povsod, kjer žive Hrvati. Tako je učil Hrvate Stefan Radić, katerega neumrl duh tudi danes vodi hrvatski pokret. Hrvati so danes v svoji nacionalni zavesti tako napredovali, da vsakdo podreja svoje osebne koristi splošnosti. To je največja pridobitev politike HSS. Število malodušnih in strahopetcev je majhno, a še ti so le v mestih, dočim je množica kmetov močna in tako organizirana, da je ne bo nihče zlomil. V zavesti moči našega pokreta zahtevamo priznanje naše narodne individualnosti. Od tega ne odstopimo. To mora vedeti vsakdo, kdor vodi to državo in kdor govori v njenem imenu. A kdor ve to, za tega je vprašanje, »kaj hočejo Hrvati« — odveč. Spornih vprašanj ni rešila niti vidovdanska ustava, niti 6. januar, niti ustava iz leta 1931. Za narodno edinstvo ne zadostuje skupnost jezika, če ljudska duša ne čuti tega edinstva. Najboljši dokaz so Angleži in Amerikanci, ki imajo isti jezik, a sta dva naroda. — Mi občine ne maramo brez vpliva pri vodstvu države, ker nočemo, da bi bile naše občine sluge izvršilnih oblasti današnjih političnih eksponentov. Za nas je danes najvišja oblast organizacija HSS. V dolgi vrsti let borbe smo se zjelenili. Naša moč je narodna zavednost in prepričanje. Mi ne paktiramo z nikomer, marveč krepimo moč hrvaškega naroda. Tudi nasprotna stran je prišla do prepričanja, da se ne damo zlomiti. Hrvaški narod bo zmagal.«

Tramvajski in avtobusni uslužbeni v Zagrebu zahtevajo zvišanje plač in ureditev delovnega razmerja.

PO SVETU

Baski, en in pol milijonski narod, bivajoč na severu Španije, so dosegli avtonomijo. Sestavili so svojo narodno vlado s sedežem v Bilbau, katerega oblegajo uporniki.

Rusija je sporočila evropskim vladam, da ne bo več nevtralna napram dogodkom v Španiji, če bodo Italija, Nemčija in Portugalska še naprej podpirale upornike in jim pošiljale orožje.

60.000 ton živeža so pripeljale ruske ladje v Španijo za delavske žene in otroke.

»Tudi brez Lenina in Mussolinija bi prišlo do današnje tragedije v Španiji,« je izjavil slavni španski učenjak in diplomat Salvador Madariaga. »Levičarji imajo prav, če zahtevajo spremembo dosedanjih socialnih in gospodarskih razmer, a med njimi ni enotnosti v mišljenju. Če zmagajo desničarji, bo to le kratka epizoda revolucije, ki

bo trajala naprej in ki bo prej ali slej dovedla do preporeda Španije. General Franco bi uspel samo, če bo drugačen kot so reakcionarji, ki se zbirajo okoli njega. Če pa bo hotel biti le jez proti levičarskemu hudourniku, bo ta hudournik odnesel tudi njega samega. Rešitev Španije in Evrope bi bila v tem, da se ta hudournik pravočasno in pravilno uredi.«

Angleška-delavska stranka je sklenila na svojem kongresu pozvati vlado, da ukine prepoved izvoza orožja v Španijo. Dokazano je namreč, da so fašistične države prelomile svojo obljubo nevtralnosti in podpirajo še naprej upornike. Pričakuje se, da bodo tudi francoski socialisti in komunisti ponovno zahtevali od svoje vlade »letala in topove za Španijo«.

Delovski koledarček

»Delavska založba« je izdala in založila »Delovski koledarček za l. 1937«. Uredil ga je Joško Rozman. Velja 6 din.

Potrebno takih delavskih koledarčkov ne bo posebej utemeljevali. Zelo so potrebni. Gre samo za to, kako so urejeni in kakšno vsebino imajo. Omenjeni delovski koledarček je res zelo posrečen. Na zunaj je ličen, vsebinsko pa tako mnogostranski in tako aktualen, da ni le potreben delavcu, ampak vsakomur, kdor ima le količičaj opravka z delavci.

Delovski koledarček ima, kar ime pove, najprvo koledar in sicer od oktobra 1936 dalje do 31. decembra 1937. Velike važnosti je dnevnik za celo leto 1937 in za vsak dan posebej. Tak dnevnik je važen zlasti za to, da more vsak delavec posebej vsak dan zapisovati dogodke v obratu ter beležiti tudi nadure. Tudi ostali material je nadvse pester, neobhodno potreben in delovski. Iz koledarčka bo mogel vsak posneti rast in gibanje krščanskih socialističnih sindikatov v Jugoslaviji. Mogel bo dobiti navodila, kako se organiziraš v JSZ. V nadaljnjem obravnava »Delav-

Novo notranje posojilo in sicer prisilno je razpisala italijanska vlada v zvezi z razvrednotenjem lire za 40%. Vsak Italijan, ki ima hišo ali zemljo, bo moral »posoditi« državi 5% od vrednosti svoje nepremičnine. Za »izplačevanje« tega posojila pa se bo pobiral nov 3% davek na nepremičnine. Tak način pridobivanja se običajno nazivlje — razlastitev. Državna blagajna bo dobila nova ogromna denarna sredstva — za pospešeno oboroževanje. Gradijo se mrzlično nove orjaške bojne ladje in cele desetine manjših, podmornice, novi težki bombniki in ogromna letališča na obalah Jadranskega in Tirenskega morja, na Siciliji in Sardiniji ter na severu Italije.

»Avstrijska vlada je razpustila živega mrliča — Heimwehr. Neomejeni gospodar Avstrije je tako tudi formalno postal kancler Schuschnigg, ki se zadnje čase bolj nagiba k Nemčiji — malo stran od Italije.

ski koledarček« članke: Krščanska delavska mladina. Delavska založba. Pomen Delavske zbornice za delavstvo. Okrožni urad in rudarsko zavarovanje. Kako brani delavec pravice, ki mu jih daje socialno zavarovanje. Pokojninsko zavarovanje nameščenec.

Posebej našteva še: delavske ustanove, ljubljanske bolnišnice, državne urade, vojaške urade in vojašnice, konzulate v Ljubljani in Zagrebu, poštno pristojbino, naslove, kamor naj se zatekajo francoski izseljenci po zaščito. Koledarček vsebuje tudi tabelo o uslužbenem davku in tabelo mejnih vrednosti za Whitworth-vitje. Na koncu ima še več praznega papirja za morebitne beležke.

Cena 6 din je tako nizka, da je skoraj dražji navaden koledarček brez tako dragocene vsebine.

Opozorjamo, da je naklada delavskega koledarčka prav nizka, more se pa še natisniti, če bo potrebno. Toda odločiti se mora v najkrajšem času. Zaveden delavec ne bo brez delavskega koledarčka.

Novi osnutek o minimalnih mezdah

Nekateri listi poročajo, da je novi osnutek o minimalnih mezdah že izdelan. Kakor trdijo ti listi, je predvidena minimalna mezda Din 13.50 na dan. Zvišati bi se smela ta minimalna mezda največ za 75%. Torej bi znašala najvišja mezda za delavca na dan Din 23.60. Najbolje kvalificirani in najbolj sposobni delavci bi smeli dobivati na dan največ Din 40.—

Če bi se uresničil ta načrt, bi se položaj delavstva silno poslabšal. Zato kratkotalno ne moremo verjeti, da eksistira načrt v tej obliki, še manj pa »moremo« verjeti, da bi bil tak načrt uzakonjen.

Komisar v Delovski zbornici

Delavska zbornica v Ljubljani je dobila komisarja v osebi banskega nadsvetnika g. dr. Bogataja. Novi komisar ima nalogo, da pregleda poslovanje Delavske zbornice za leta 1933, 1934 in 1935, da prisostvuje sejam upravnega odbora zbornice in da nadzira, da vrši zbornica svoje posle natančno po predpisih zakona.

Tudi za zagrebško Delavsko zbornico je imenovan komisar.

Mladinska zveza

Radomlje. V nedeljo, dne 18. oktobra, ob 9.30 dopoldne bo prvi redni občni zbor skupine Mladinske zveze v Radomlju v dvorani g. Sršena. — Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika in gospodarja. 4. Volitve novega odbora. 5. Slučajnosti. Tovariši! Tovarišice! Vsi na občni zbor, da pokažemo, da smo in da hočemo, da naše društvo ostane naše, to je delavsko. In sedaj, ko stopamo v novo leto našega društvenega delovanja, pozivam vse tiste člane, ki so do sedaj stali ob strani in samo opazovali, naj se tudi malo bolj zanimajo za naše delo. — Predsednik.

Inserirajte v »Del. Pravici«!

To in ono

Obletnica smrti. V torek, dne 20. oktobra, se bo v frančiškanski cerkvi v Ljubljani brala sv. maša, in sicer ob 9 dop., za pok. tov. Jožetom Rutarjem. Ljubljanske tovariše naprošamo, da se sv. maše po možnosti udeležijo. Ostale pa prosimo, da se ga ta dan spomnijo v molitvi!

Poroča. V četrtek, dne 15. oktobra, se je poročil na Brezjah tov. Tone Fajfar iz Ljubljane z gđc. Maro Sodja iz Vrbe na Gorenjskem. Poročil je mladi par naš prijatelj č. g. Jože Zabkar iz Ljubljane. Za pričič sta bila dr. Aleš Stanovnik z Jesenic in Jože Tomažič iz Kranja. Obilo sreče in božjega blagoslova!

Vir. Zopet stopa v zakonsko življenje ena izmed naših tovarišic, Genca Zajc, z Antonom Sušnikom, čevljarjskim mojstrom iz Doba. Želimo vso srečo in jima iskreno čestitamo.

Ali si že naročnik Krehove knjižnice?

Zelo ugodno kupite
v trgovini z železnino

VENCESLAV BREZNIK
Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7

vse potrebno blago, kar spada v to stroko.

Ne zamudite ugodne prilike!